

مدیریت تصنیف قوانین

۱۳۰۱

نظامینا المسکا دولت علیه اقتان

طبع شرکت رفیق زبورطسبع پوشید

دارالسلطنه کابل

پرم شنبه (۲۵) سنبله ۱۳۰۶

..... (۲۰۰) جلد دوم

..... (۱۹) قیمت فی نسخه

نظامنامه اساسی دولت علییه افغانستان

(۱) — دولت علییه افغانستان اداره امور داخله و خارجه خود را به استقلال تامه حائز بوده همه محلات و قطعات مملکت بزرگ و اراده سعیه ملوکا بصورت یک وجود واحد تشکیل می یابد و هیچ حیثیت در اجزای مملکت تفریق کرده نمیشود.

(۲) — دین افغانستان دین مقدس اسلامی و مذهب رسمی عمومی آن مذهب منیف خفی است، دیگر ادیان اهل بنود و یهودی که در افغانستان هستند بتا دین جزیه و داشتن علامات ممیزه تابع بوده بشرطی که اساس و آداب

عمومیہ را اخلال نگنند نیز تحت تأمین گرفتہ میشود.

(۳) — پای تخت مملکت افغانستان شہر کابل است ایالتی مملکت افغانستان با مساوی بطر حکومت ہستند کہ بیچ اختیار ایالتی شہر کابل نسبت دیگر شہر یا دقتصات مملکت محدود و انتظامیہ ندارند.

(۴) — بنا بر خدمات فوق العادہ اعلیٰ حضرت ہمایون کہ در راہ ترقی

و تعالیٰ و استقلال ملت افغانیہ (براز نموده اند،

قیمت نجیبہ افغانستان متحد میشوند کہ سلطنت افغانستان

به اولادین پادشاہ ترقیخواہ افغانیان با اصول ولایت

به انتخاب اعلیٰ حضرت پادشاہی ایالتی ملت انتقال میکند

و ذات لوگانه در صحن جلوس ایکہ سلطنت بالواجبہ

اشرفیہ ایالتی متحد میشوند کہ مطابق شرع شریف و این

نظامنامہ اساسی اجراءے او امر حکومت نمودہ، استقلال

افغانستان را رعایت براسے وطن تکلیف و صداقت نمایند.

(۵) — ذات حضرت پادشاہی خادم و حامی برین سیر اسلام و حکم

و پادشاہ عموم تبعہ افغانستان است.

(۶) — امور مملکت بذریعہ وزرای دولت کہ (بارادہ ہستیہ

انتخاب و تعیین میشوند) اوارہ میشود، دیگر کلام وزراء،

سؤل امور متعلقہ شان شناختہ میشوند، ازین سبب

ذات ہمایونی غیر مسئول میباشند.

(۷) — در خطبہ یادگرنام پادشاہی ضرب سکہ بنام پادشاہ تعیین ترتیب

مناصب مطابق قوانین مخصوصہ و اعطاسے نشان

و انتخاب و تعیین صدر اعظم و دیگر ہیئت وزراء و عزل

و تبدیل شان و تصدیق نظامات عمومیہ و اعلان

مرعیت شان، و محافظہ و اجراءے احکام شرعیہ

و نظامیہ و فرمانداری عموم قواسے عسکری افغانستان

و اعلان حرب و عقد صلح و علی العموم معاہدات

دعویٰ و تخفیف مجازات قانونیہ عموماً یا خصوصاً از

حقوق جلیلہ پادشاہی شمرده میشوند.

* *

حقوق عمومی تبعه افغانستان

- (۸) — هر فردی که در مملکت افغانستان می باشد با تفریق دینی و مذهبی تبعه افغانستان گفته میشود، صفت تابعیت افغانیه مطابق نظامنامه مخصوصه استحصال و یا اضااعه کرده میشود .
- (۹) — کافه تبعه افغانستان در امور دینی و مذهبی نظامات سیاسی دولتی علیه خود پایبند و مقید بوده آزادی حقوق شخصی خود را مالک هستند .
- (۱۰) — حریت شخصیه از هرگونه تعرض و مداخلت ممنوعست ، بیچ کس بدون امر شرعی و نظامات معتقدت تحت توقیف گرفته و مجازات کرده نمیشود ، در افغانستان اصول اسارت با کل موقوف است ، از زن مرد هیچکس دیگری را بطور اسارت استعمال کرده نمیتواند .
- (۱۱) — مطبوعات اخبارات و اخلیه مطابق نظامنامه مخصوص

آن آزاد میباشد ، نشر اخبار فقط از حقوق حکومت یا

امالی تبعه افغانیه است ، درباره مطبوعات خارج

دولت علیه افغانستان بعضی شرائط و قیود نهاده میشود

(۱۲) — تبعه افغانستان مطابق نظامات مخصوصه بر اجازت

و صنعت و زراعت هرگونه شرکتها کرده میتوانند .

(۱۳) — تبعه افغانستان مفرد یا مجتمعاً اگر خلاف شریعت شرعاً

و یا نظامات دولت از طرف مأمورین یا دیگره حرکت

در قمارسه ملاحظه کنند به ادر پاسه دولت عرضی کنند

اگر در دو امر حکومتی مروجه شان به بازخواست استماع

عرض شان پرداخت نکند ، علی الترتیب با فوق شان استماع

نمایند ، در صورتیکه هیچکس بازخواست نکند و امر مخصوص

اشراف پادشاهی عرض نموده میتواند .

(۱۴) — امر تملیس با کل آزاد است ، مطابق نظامات عمومی

هر فرد تبعه افغانستان و ما بطور عمومی خصوصی بر اهل تبعیت

نازدهن مجاز میباشد اما اشخاصی را که با سببنا لغوی که بر

بکار دولت شود موافق نظامنامه مخصوصه آن اولاً قیمت
 آن را بصاحبش تأدیه نموده ، بعد ملک را گرفته میزنند .
 (۲۰) - مسکن جای هر فرد تبعاً افغانستان از هر گونه تعارض
 مصنوعیست و هیچ کس از طرف حکومت سائره بدون حکم
 نظامات بجانه شخصی جبراً بلا استنیدان داخل شده نمیتواند .
 (۲۱) - در محاکمه عدلیه عرض و داد عمومی مطابق شریعت اصول
 حاکم حقوقیه و جرائمه فیصله کرده میشود .
 (۲۲) - مصاوبه و بکار با کل ممنوع است ، اما کار و تکلیفی
 که در زمان محاربه پیش شرطابق نظامنامه مخصوصه
 آن زمین قاعده مستثنی است .
 (۲۳) - خارج نظامات دولت از هیچ کس خرید گرفته نمیشود .
 (۲۴) - شکیب و دیگر انواع زجر تماماً موقوفست و خارج احکام شرع
 شریف و نظامات دولت که موافق احکام شرعی
 تنظیم یافته براساس هیچ کس مجازات داده نمیشود .

* *

تعلیم استعمومی شوند ، بدخل مملکت افغانستان افتتاح
 و اداره مکاتب مجاز نیستند .
 (۱۵) - عموم مکاتب افغانستان در زیر نظارت و تفتیش حکومت
 میباشد ، حکومت به همه اسباب تدابیر که بر تریه علمیه
 و ملیه همه تبعای افغانستان بسایق انتظام و اتحاد میباشد
 نظردقت میگیرد ، اما اصول تعلیمیه که با امور عقاید و مذنبیه
 اهل فرقه و افراد مستأمنه تعلق ارد اخلاص کرده نمی شود .
 (۱۶) - کافه تبعه افغانستان بجزور شریعت خرافات و نظامات
 دولت و حقوق و وظائف مملکت حق مساوات دارند .
 (۱۷) - عموم تبعه افغانستان به اندازه قابلیت و ابلت شان
 در همه مأموریت با - اندازه احتیاج دولت استخدام میشوند .
 (۱۸) - مالیات و محمولات تفرقه مطابق نظامنامه مخصوصه تبعه
 افغانستان بپسبخت ثروت و اقتدارشان تعیین گرفته میشوند .
 (۱۹) - در افغانستان بر شخص از مال ملک خودش که در تصرف
 او باشد در امن میباشد اگر یک مملکتی بمقصد منافع عمومی

(۲۵) - در فحاشی و بی‌ادبانه‌ی اداره حکومت موقوف است بهیئت
 وزراء و اداره مستقلم درین اجتماع بهیئت وزراء است
 مجلس ذات لوکانه ایفا می نماید و اگر ذات شاهانه تشریف
 ندهند بهیئت بانیند، صدر اعظم بوظیفه ریاست می پردازد
 و اگر صدر اعظم انباشت جویداشت، از جمله وزراء و غیر
 وزارت اول و وظیفه ریاست را اجرا میدارد.
 (۲۶) - وکیل که در حال غیاب یکی از وزراء تعیین میشود
 عیناً اختیارات، و حقوق همان وزیر داراست.
 (۲۷) - در هر سال قبل عید عمومی است که در آن به یک روز مخصوص
 که از طرف ذات شاهانه معین فرموده میشود و در وزیرین
 شهر یاری یک دربار عالی انعقاد خواهد یافت. در آن
 مذکور که بهیئت از رجال نامورین دولت آنها را تشریف
 از طرف ذات شاهانه انتخاب شده باشند و در موارد

آن هر وزیر و مدیر مستقلم اجرا است و خدمات بیکجا انجام
 شازرا علناً بیان و اصلاح خواهد نمود.
 (۲۸) - صدر اعظم و دیگر وزراء از طرف قرین الشرف پادشاهی
 انتخاب و تعیین میشوند.
 (۲۹) - هیئت مجلس وزراء مرجع امور مهمه داخلی و خارجی دولتست، مذکور است
 مجلس وزراء و قراردادهایی که محتاج تصدیق میشوند بعد
 امضای اعلیحضرت همایونی در معرض اجرا گذارند.
 (۳۰) - وزراء امورات مربوطه وزارت متعلقه خود را به اندازه
 که در حوصله اختیارات خودشان است اجرا و مافوق
 آنرا آنچه را سماً بحضور شرف باو کانه تقدیم میشود، بحضور
 اعلیحضرت پادشاهی و آنچه موافق تفصیل لایحه و طائفه
 مجلس وزراء و اموات متعلقه مجلس مذکور باشد مجلس عالی و نیز
 تقاضای و القا نمایند. مجلس وزراء در موارد مقدمه
 موافق نظامنامه مخصوصه مجلس وزراء مذکور در این
 نموده محل فصل و آراء خود را امضای نمایند.

(۳۱) — ہر ایک از وزراء در سیاست عمومیہ دولت
مشترکاً و در امور موظفہ وزارت متعلقہ خود خصوصاً
بمضور اشرف لوکانہ مسئول شناختہ میشوند .

(۳۲) — در امورے کہ از حضور شاہانہ بیکی از وزراء
و یا دیگر مامورین امر شفاہی شود، احکام تحریری آنرا
بہ امضای ہایونی حاصل دارند .

(۳۳) — بیکی از وزراءے دولت اگر از روسے وظیفہ
ماموریت شان تحت محاکمہ گرفتہ شوند، محاکمہ آنها
بہ دیوان عالی عاید و مرجع است، و اصول محاکمہ شان
موافق نظامنامہ مخصوصہ حل و فصل میگردد، و دیگر
دعاوی شخصیتہ وزراء کہ خارج وظیفہ ماموریت شان باشد
مانند سایر رعایا بہ محاکم عدلیہ مراجعت بینایند .

(۳۴) — وزیرے کہ از طرف دیوان عالی تحت اتہام می آید
اسے نتیجہ محاکمہ برائت شان از وظیفہ وزارت
معتقل میانند .

(۳۵) — مقدار وزارتات و تشکیلات دوا کروہ وظائف شان
در نظامنامہ تشکیلات اساسیہ توضیح یافته .

(مامورین)

(۳۶) — با عموم مامورین مطابق موادے کہ در نظامت ملاحظہ

ایضاح گردیدہ، ماموریتہائی کہ لائق و مناسب

باشند تعیین کردہ میشوند، و بیچیک مامورین تا زمانیکہ

از وظیفہ خود استعفی نشوند، و یا از سؤ رفتار شان

موجب عزل نگردند، و یا از طرف دولت بنا بریک

ضروری لازم تبدیل و موقوفی نباشند، اصلاً

عزل و موقوف نمی شوند، و مامورینے کہ حسن سلوک

و استقامت خدمت خود پارا ابراز نمایند استحقاق

ترقی رتبہ و ماموریت و گستری را دارند .

(۳۷) — وظائف مامورین در نظامت مخصوصہ تعیین تقریب

گردیدہ ہر مامور موافق نظامنامہ خاصہ و عمل از وظیفہ

موظف اش مسؤل شناخته میشود.

(۳۸) - همه ناموزین علی البراتب در اطاعت امر مافوق شان موافق نظامات دولت مکلف و موظف هستند و اگر از طرف امر مافوق آنها در اجراء کلام امر خلاف نظامات دولت اصرار شود، ناموزین ماتحت شان بمرکز وزارت اطلاع نمایند، و هرگاه بدون اطلاع مرکز ادا مخالفت قانون را اجراء کنند، آنها نیز مسؤل شناخته میشوند.

مجالس مشاوره شوروی دولت

(۳۹) - در مرکز دار السلطنه یک هیئت شورایی دولت و در سایر بلاد و ولایات و ولایت های علی و حکومت های درجه اول و دوم و سوم و علاقه داری یک مجلس مشور و موجود است.

(۴۰) - این اجلاس مجالس مشاوره شورایی دولت از اعضا طبعیه و اعضا - منتخبه و کلبه - منتخبه تشکیل می شود. این اجلاس طبعیه مجالس مشاوره را ناموس می گویند.

تشکیلات اساسیه توضیح یافته تشکیل میابد، و اعضا طبعیه شورای دولت با مساوی تعداد مختصا منتخب شورای رؤسا از طرف قرین الشرف با طهرت همایونی منتخب و تعیین کرده میشوند، اعضا مختصا تمام از طرف ایالی معین و مقدر میشوند، در باب صورت انتخاب آنها در نظامنامه تشکیلات اساسی مواد جداگانه موجود است.

(۴۱) - مجالس مشاوره شورای دولت علاوه بر وظایف دیگر

نظامنامه تشکیلات اساسی نشان داده شد بوظایف این مجلس است.

الف: - بر اترقی صناعات، تجارت، اوزارعت، معارف، همه تکالیفی که لازم به بینداید دولت عرض نمایند.

ب: - در خصوص مالیات و منحصوبات و دیگر معاملات حکومت اگر مخالف اصول نظامات معاینه نماید بقتضا اصلاح اینچنین امور بکلیت عرض انجام نموده متوانند.

ج: - اگر در حقوقیک موافق این نظامنامه بر ایالی اشاره شد از یک طرف اخلال اضااع ملاحظه کنند در صورت

صلاحتت عرض و استفتاء را دارند .
 (۳۳) — فتراتی که مجالس مشاوره ولایات و محالات بحضور ^{نائب} ^{الحکومه} و حکام عرض تقدیم نمایند، آنچه به اندازه اختیارات نایبها حکومت و حکام باشد و شان اجراء و مافوق آنرا بجز ارباب متعلقه همان شعبه ارجاع میدهند، از وزارت بهنجو پایش اگر لازم اجراء باشد اجراء نموده و الا بدقیق آوده (۳۰) تعیین نمایند و اگر مسئله مواد قانونیه باشد (۳۱) به موجب قاعده (۲۶) این نظامنامه پردازند .
 (۳۲) — در فتراتی که از مجالس مشاوره براسه نایب حکومت و حکام محلی عرض میشود و از جانب آنها الی یک ماه غیر ^{حجت} و جواب براسه شان ظاهر نشود، مجالس مشاوره ^{حجت} در آنکه بشوراسه دولت عسرسض خوارج خود را بنمایند .
 (۳۳) — شوراسه دولت فتراتی را که مجالس مشاوره ^{متعلقه} ^{بوزارت} می نویسند، برای خود در آن باب نوشته بوزارت

بهمان فتره اطلاع میدهد، اگر در اجراء آن از طرف وزارت معطلی واقع شود، شورای دولت آن فتره را تقدیم حضورهای یونی میتواند .
 (۴۲) — نظامت دولت از طرف شورای دولت تدقیق گردید به مجلس و زرار تقدیم میشود، و بعد تصویب مجلس وزراء و منظوری حضورشان در موقع اجراء میدارید.
 (۴۷) — علاوه بر اعضا طبعیه دائمی شورای دولت امورین ^{ملکی} از نایب حکومت الی حکام اعلی و از منصبین عسکرکی تارا امشر که از اموریت سبکدوش شده باشند به استثنای شخصی که تحت محاکمه بیاید در حلقه اعضا طبعیه شوراسه دولت موقتاً الی تعیین اموریت شان داخل شده میتواند .
 (۴۸) — بودجه سالانه را که بوزارت مالیه تنظیم و ترتیب میشود، مطابق نظامنامه بودجه عمومی بشوراسه دولت تدقیق نمایند .
 (۴۹) — مقادلات و تعهدات که با جانب میشو از طرف شورای دولت مذاکره و تدقیق میگردد .

محاکم

- (۵۰) — در محاکم عدلیه هر نوع محاکمات بطور عینی اجرا میشود.
 بعضی فقراتی که در نظامنامه مخصوصه محاکم نشان
 داده شده محاکمه آزارقاضی بطورخصی اجرا کرده نمیتواند.
 (۵۱) — در حضور محاکم هر کس براسه محافظه حقوق خود همه سزا
 مشروطه را پیش نهاد نموده میتواند.
 (۵۲) — محاکم عدلیه در رویت و فیصله دعاوی که در داخل وظیفه
 شان باشد تعطیل و مامله کرده نمیتوانند.
 (۵۳) — همه محاکم از هرگونه مداخلت آزاد هستند.
 (۵۴) — صنوف و درجات محاکم و صلاحیت شان بطولنامه
 تشکیلات اساسی ایضاح یافته.
 (۵۵) — هیچکس خارج محاکم عدلیه براسه فیصله بعضی
 فقرات مخصوصه یک محکوم فوق العاده تشکیل
 داده نمیتواند.

دیوان عالی

- (۵۶) — دیوان عالی خاص براسه محاکمه وزراء دولت
 عهد الاقتصار وقتاً تشکیل مییابد و بعد از آن سرانجام
 نمودن کار سے که به او سپرده شده فسخ میشود.
 (۵۷) — طرز تشکیل دیوان عالی و اصول محاکمه در آن مطابق
 نظامنامه مخصوص آن اجرا میشود.

امور مالیة

- (۵۸) — همه محصولات دولت مطابق قانون مخصوص آن
 اخذ کرده میشود.
 (۵۹) — هر سال براسه واردات و مصارفات دولت
 یکبار بودجه تنظیم کرده میشود و این بودجه براسه واردات
 و مصارفات دولت اساس بوده، همه واردات
 و مصارف از رده آن اخذ و صرف میشود.

- (۶۰) — بعد از تطبیق و اجراء بودجه سالانه محاسبه قطعی تنظیم کرده میشود، داین محاسبه قطعی مقدار حقیقی واردات و صرفیات این سال را حاوی میباشد.
- (۶۱) — براسه تحقیق و تدقیق اینکه آیا واردات و مصارفات دولت حقیقتاً موافق نظامنامه بودجه ایفا گردیده است یا نه یک دیوان سنجش تشکیل مییابد (در خصوص دیوان سنجش نظامنامه مخصوص موجود است).
- (۶۲) — براسه تنظیم محاسبه قطعی و براسه تنظیم بودجه و صورت تطبیق و اجراء آن نظامنامه مخصوصه موجود است.

اداره ولایات

- (۶۳) — اصول اداره ولایات از سه قاعده اساسی است: توسیع مآذونیت، تفریق وظائف، تعیین مسئولیت بنا بر قواعد مذکور همه وظائف ما مورین ولایات مطابق نظامات موضوعه تعیین و تفریق کرده شد است، و حقیقتاً

- ما مورین نیز بر طبق نظامات مخصوصه محدود است، و هر ما مور در وظائف خود علی المراتب و ما فوقش مسئول شناخته میشود.
- (۶۴) — در ولایات از هر شعبه وزارت ما مورین جداگانه مقرر هستند، افراد ایالی براسه اجراء کار و انجام حوائج خود ابتداءً بما مورین شعبات مراجعت نمایند.
- (۶۵) — اگر اجراء کار ایالی به ما مور تها شود، و یا در باره آنها ما مورین خلاف نظامات دولت رفتار نمایند، افراد ایالی را تعطیل کار و سوره رفتار آنها نزد ما فوق شان منعقد نزد نائب الحکومه یا و حکام علی عرض استغاثه کرده میشوند.
- (۶۶) — تشکیل دوائر بکلیه و وظائف آن در نظامنامه مخصوص توضیح یافته.

- (۶۷) — هرگاه در یک حصه مملکت آشغالخصیان بناوت که فعالیت عمومی باشد حس کرده شود، دولت اعلان حکومت عسکریه مینماید و اداره عسکریه تشکیل می یابد.

* *

مواد مستقره

- (۶۸) — براسه تبه افغانستان بجا بندها بینه تحصیل معارف تمی و مجبور است در جات تقرعات آن بیک نظامنامه مخصوص تعیین یافته که بر طبق آن معمول می شود .
- (۶۹) — یک ماده این نظامنامه اساسی بهیچ سبب و حجت تعطیل و یا حکم اجرا می آن سا قطن نمی شود .
- (۷۰) — بنا بر ایجاب اگر از مواد مندرج این نظامنامه اساسی تغییر و تبدیل شود، بعد از آن نشان مخصوصاً دولت تصویب مجلس عالی وزیر بجزو اشرف همایونی عرض میشود، و بعد از نظری حضور شاهانه تغییر و تبدیل آن ممکن نیست .
- (۷۱) — تشریح و تفسیر یک ماده این نظامنامه اساسی دیگر نظامات دولت اگر لازم دیده شود، بشورلے دولت خواهد کردید، بعد تصحیح و توضیح شود دولت، تصویب مجلس عالی بوزر اطمینان میشود .
- (۷۲) — درین تنظیم نظامات حاملات ایالی و مقتضیات مان مخصوصاً

احکام شرعی بنظر وقت گرفته میشود .

- (۷۳) — مصدق نیست، مکاتیب یکبار حقوق ایالی است همه و کتب و مراسلات مخصوص ایالی که توزیع پرست می شود، تا از طرف یکبار جزا و تجسس نشود، بهیچ پرستخانه و دیگر جایا کرده نمی و همچنان است بر اصل البیه سپرده میشود .
- مواد این نظامنامه اساسی با اتفاق آراء و در دولت تمامی مملکت در مجلس ملی بجزر که، سمت شرفی بر آن اساس دولت علیه افغانستان تصویب یافته، و بهشت صدور و مفاد و دو نفر اعیان مجلس بکورد در موافقت آن مقرر و امضا کردند .
- و نیز در مجلس معظمه لو بجزر که، که ماه سرطان ۱۳۰۳ در میان از علما و سادات و مشایخ و دکلا و در تمام مملکت افغانستان تشکیل یافته تصویب گردید .
- آدغال آراء در حله نظامات دولت اجرا احکام مواد شش امر و اراوه میکنم .
- این ترجمه فارسی با اصل نظامنامه اساسی همچنان موافق است .

مجلس عالی
Al-Majlis (Qanoon)